

Ekološka udruženja Eko Akcija i ekološko-humanitarna udruga Gotuša zatražili su od vlasti Bosne i Hercegovine uvođenje moratorija na izgradnju malih hidroelektrana (MHE), zbog, kako navode, ugrožavanja rijeka u BiH.

Predstavnici ovih udruga pripremili su i tekst Manifesta o očuvanju vode u Bosni i Hercegovini, kojeg će u narednom periodu potpisivati građani BiH, a na koncu će biti predat bh. vlastima.

“Manifest znači potpuni moratorij na dalju gradnju, zaštita naših voda, da nam se ne desi da sutra neki koncesionar zauzem izvorište, a da ljudi pored nemaju vode za piće”, rekao je Anes Podić, iz udruženja Eko Akcija na konferenciji za novinare u Sarajevu.

Ova udruženja navode da je šteta koja nastaje zbog izgradnje malih hidrocentrala za okoliš ogromna, a korist, kada je u pitanju proizvodnja električne energije, minorna.

U Bosni i Hercegovini planira se izgradnja preko 400 malih hidroelektrana na preko 250 vodenih tokova. Do te cifre su ove dvije nevladine organizacije došle uvidom u projektnu dokumentaciju, a planiraju ih investitori i bh. vlasti.

Do sada je napravljeno je 95 malih hidroelektrana, ostale su u procesu traženja dozvola, podaci su Eko Akcije i ekološko-humanitarna udruga Gotuša traže.

“Štete su već vidljive i golim okom, jer na pojedinim riječnim tokovima nema više vode”, ukazao je Podić.

On je upozorio i na problem koji postoji na rijeci Vrbas, desnoj pritoci Save, na zapadu BiH. “Gornji tok Vrbasa iz jedne cijevi ulazi u drugu. Kilometri rijeke više ne postoje. To nije jedini slučaj”, kaže Podić.

BiH proizvodi dovoljno struje, napominje Podić, tako da od ukupne proizvedene struje, trećina se izvozi iz BiH.

“Ovo je zvanična statistika državne Agencije za električnu energiju (DERK). U 2018. godini proizveli smo 17, 8 teravat sati, potrošili smo 13,3 teravat sati, ostatak je izvezen. Znači, procenat učešća svih ovih do sada izgrađenih, za 2015., 2016. i 2017. godinu, znači njih je tada preko 80 izgrađenih, je tek malo više od 2 procenta”, objašnjava Podić.

Prema procjenama Eko Akcije i udruge Gotuša, deset vjetroelektrana proizvodi struje koliko sve planirane male hidroelektrane zajedno.

Rečeno je i to da privatni vlasnici mini hidroelektrana imaju privilegovanu cijenu otkupa, te da se država obavezuje da otkupi svu struju koju privatne hidroelektrane proizvedu.

“Koja korist, zašto se prave?! S jedne strane imamo tajkunsku mrežu, ima tu i domaćih i stranih kompanija i naše vlasti. Cijela infrastruktura je napravljena kako bi se vlasnicima malih hidroelektrana omogućio što veći profit. Država privatnim vlasnicima garantuje otkup sve proizvedene struje, U Federaciji je to 12 godina u Republici Srpskoj 15 godina i to po

privilegovanoj cijeni”, objašnjava Podić.

Vlasnici tih MHE, tvrde u ekološkim udruženjima, uglavnom su strane kompanije, a u njima rade po jedna ili dvije osobe.

“U Fojnici na jednoj maloj hidroelektrani, na Kozici, znači Botun i Majdan ima jedan čovjek zaposlen. Njegova dužnost je samo da ukloni granje na primjer, znači apsolutno je rad tih malih hidroelektrana automatiziran. Stalni uposlenik koji vodi računa o te četiri mini elektrane - Mujaković, Jezernica, Majdan i Botun, gospodin Mustafa Memija, interesantno je da je taj čovjek bio načelnik općine Fojnica u dva mandata za vrijeme izdavanja dokumentacije za gradnju malih hidroelektrana”, rekao je novinarima Robert Oroz iz udruge Gotuša.

Najviše malih hidroelektrana izgrađeno je na Srednjobosanskom kantonu (SBK). Građani su se zbog toga i ranije bunili, ali jedino je stanovnicima Kruščice, mjesta u opštini Vitez u centralnoj Bosni, pošlo za rukom da spriječe izgradnju male hidroelektrane na rijeci Kruščica.

Podsjećamo, Koalicija za zaštitu rijeka BiH i ranije je upozorila da vlasti u BiH moraju shvatiti da male hidroelektrane nisu rješenje već dio problema zbog kojih, kako tvrde, društvo trpi značajne ekološke i materijalne štete.

Upozoravaju, također, da BiH nema potrebu za novim hidroelektranama i da one donose korist isključivo investitorima koji potpisuju ugovor o garantovanoj otkupnoj cijeni električne energije, a imaju i beneficije u vidu subvencija koje građani plaćaju svaki mjesec, s obzirom na to da na računu za električnu energiju postoji stavka poticaja obnovljivih izvora energije.

Izvor: slobodnaevropa.org